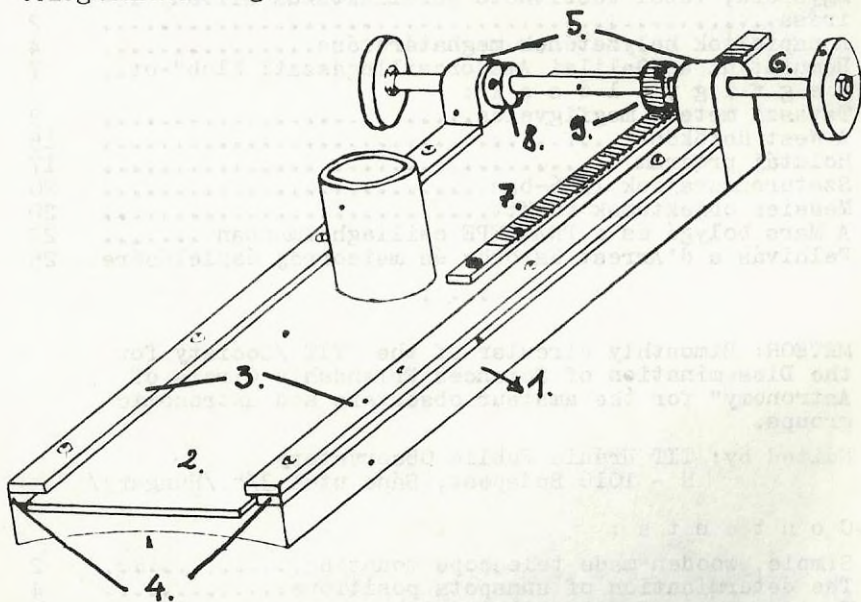

Egyszerű, fából készíthető parallaxtikus

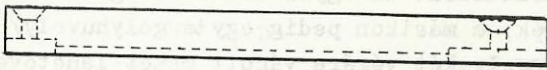
állvány leírása

Az okulártartó és élességállító berendezés.

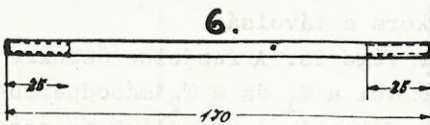
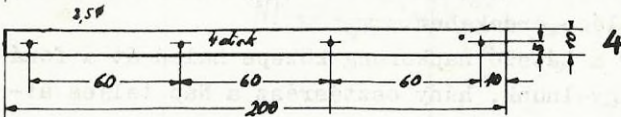
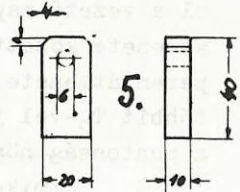
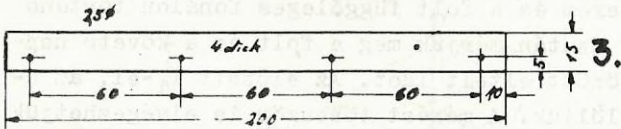
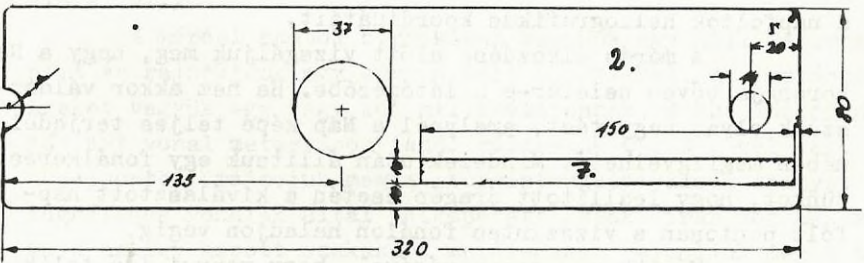
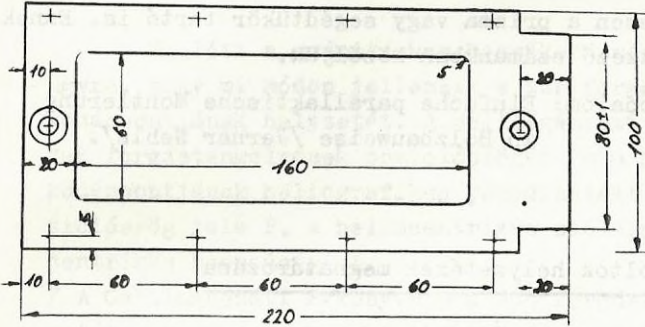
Az összeszerelt okulárfejet mutató ábráról azonnal kitűnik, hogy ennél a megoldásnál az élességállítást nem az okulár ki-be mozgatásával, hanem a cső mentén előre-hátra tologatásával végezzük.

Az 1. alaplemezt szilárdan kell rögzítenünk a távcsőtubusra. A 3. ill. 4. alkatrészek, azaz a távtartók és a sín zárólemezek által kialakított sinben mozog a 2. alkatrész, az okulártartó. Az okulártartót a ráragasztott fogasléc vagy gumicsik /7./ segítségével, fogasléc esetén fogaskerékkel vagy gumicsik esetén recézett kerékkel /9./ mozgatjuk.

± 20

A fogas- vagy recézett kerék a 6. tengelyre van rögzítve. A tengely ide-oda csuszválását az egyik oldalon maga a fogas vagy recézett kerék, a másikon pedig egy tengelyhüvely/8./ akadályozza meg. A tengely két végére vágott menet lehetővé teszi, hogy rá a forgatógombokat felszereljük.

A 2. számú okulártartó belső oldalára van felszerelve természetesen a prizma vagy segédtükör tartó is. Ennek tervrajzát következő számunkban közöljük.

Irodalom: Einfache parallaktische Montierung
in Holzbauweise /Werner Nehls/.

. . .

A napfoltok helyzetének meghatározása

Egy stopperóra és egy osztott fonalkereszt segítségével viszonylag egyszerűen meghatározhatjuk a Nap felszínén a napfoltok heliografikus koordinátáit.

A mérés elkezdése előtt vizsgáljuk meg, hogy a Nap korongja bőven belefér-e a látómezőbe. Ha nem akkor válaszsunk olyan nagyítást, amelynél a Nap képe teljes terjedelmében megfigyelhető. Mindezek után állítsuk egy fonálkeresztünket, hogy leállított óragép esetén a kiválasztott napfolt pontosan a vízszintes fonálon haladjon végig.

Mérjük meg stopperórával, hogy mennyi idő telik el a vezető napperem és a folt függőleges fonálon történő átmenete között. Ezután mérjük meg a folt és a követő napperem átmenete között eltelt időt. Az előbbi T_1 -el, az utóbbit T_2 -vel jelöljük. A mérést többször is elvégezhetjük a pontosság növelése érdekében.

Amikor a látszó napkorong közepe halad át a fonálon, meg kell figyelni, hány osztásrész a Nap teljes átmérője. Ezután azt is jegyezzük fel, hogy a napfolt és a közelebbi napperem között mekkora a távolság.

Ezek után a mérésnek vége is. A rendelkezésünkre álló adatok: T_1 , T_2 , D és d . Mivel a T_1 és a T_2 másodpercben ismert, a következő képletek segítségével számoljuk át azo-